

Νέα Ελληνικά Λυκείου/Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία:

Ερμηνευτικό σχόλιο λογοτεχνίας, ερώτημα/θέμα και ερμηνεία

λογοτεχνικού κειμένου (πεζού – ποιήματος)

Ερμηνευτικό σχόλιο

Πρόκειται για μία συγκεκριμένη εργασία που καλούνται να φέρουν εις πέρας οι μαθητές/τριες στο τέλος της επαφής τους με κάποιο λογοτεχνικό κείμενο (πεζό ή ποίημα). Ουσιαστικά, καλούνται να (ανα)συνθέτουν σε γραπτό ερμηνευτικό σχόλιο την οπτική που οι ίδιοι/ες διαμόρφωσαν με την ολοκλήρωση της διαλογικής διαδικασίας, να (ανα)συνθέσουν δηλαδή με δημιουργικό (και προσωπικό) τρόπο όλα εκείνα τα στοιχεία του ερμηνευτικού διαλόγου που προηγήθηκε, στην προοπτική που υπαγορεύει κάθε φορά η προσωπική τους προσληπτική κλίση, η δική τους εμπειρία στο πλαίσιο της αναγνωστικής διαδικασίας και η τελική άποψη που διαμόρφωσαν οι ίδιοι/ες.

Πρόκειται, λοιπόν, για ένα γραπτό σχόλιο, περιορισμένης (σχετικά) έκτασης (100-200 λέξεων), το οποίο ουσιαστικά περιλαμβάνει από τη μία την ανάπτυξη του βασικού ερωτήματος/θέματος του κειμένου ή του ποιήματος (πάντα βέβαια σε σχέση με την προσωπική άποψη και αντίληψη του μαθητή/τριας) και από την άλλη τον βαθμό ανταπόκρισής του αναγνώστη σε αυτό. Σκοπός του συγκεκριμένου τρόπου προσέγγισης δεν είναι να εστιάσει ο μαθητής/τρια στο δοθέν κείμενο ή ποίημα με τέτοιο τρόπο ώστε να εντοπίσει το «τι λέει» το εν λόγω κείμενο, αλλά το «τι σημαίνει για τον/την ίδιον/-α». Βέβαια, κάτι τέτοιο ενδεχομένως πολλοί θα έλεγαν πως είναι κάπως παρακινδυνευμένο, καθώς το επίπεδο προσέγγισης ενός λογοτεχνικού κειμένου ή ποιήματος δεν είναι – κατά την ταπεινή μου άποψη – και ιδιαίτερα υψηλό από την πλειονότητα των μαθητών-τριων, η σχέση των οποίων με το συγκεκριμένο χώρο δεν είναι δα και η καλύτερη. Από την άλλη, με ποια ασφαλή κριτήρια θα βαθμολογηθούν; Βέβαια, οι ρουμπρίκες αξιολόγησης έχουν δει προ πολλού το φως της δημοσιότητας. Όμως η περιβόητη ανάδυση του «εγώ» που επιχειρείται μέσω του ερμηνευτικού σχολίου, ίσως και να δημιουργήσει κάποια προβλήματα, εννοώντας βέβαια τον τρόπο προσέγγισης από τον βαθμολογητή, καθώς πρόκειται για ένα νέο μοντέλο εξέτασης, από το οποίο μάλιστα θα κριθούν και παιδιά άλλων πεδίων/κατευθύνσεων που ουδεμία σχέση φέρουν με το εν λόγω αντικείμενο. Οψόμεθα... Με τη συγγραφή, λοιπόν, του ερμηνευτικού σχολίου, «ελέγχεται» σύνθετα ο βαθμός εκπλήρωσης του γενικού αλλά και των ειδικότερων σκοπών διδασκαλίας του μαθήματος.

Τι είναι, λοιπόν, αυτό το ερώτημα/θέμα;

Ουσιαστικά είναι το ερώτημα που προκαλείται στον αναγνώστη/τρια, κάθε φορά που διαβάζει ένα λογοτεχνικό κείμενο και απορρέει από αυτό που πιστεύει ο ίδιος/α πως είναι το πιο κρίσιμο θέμα συζήτησης και προβληματισμού που θέτει το ίδιο το κείμενο ή ποίημα. Δεν πρόκειται για μια συγκεκριμένη ερώτηση, διευκρινιστικού, λ.χ. τύπου. Και μάλιστα η απάντησή του δεν περιέχεται συνήθως στο κείμενο, οπότε και δεν θα μπορούσαμε άμεσα να την αναζητήσουμε σε αυτό. Αντίθετα, το «ερώτημα» θα λέγαμε πως παράγεται με έναν ιδιαίτερο τρόπο προσέγγισης, μέσα από έναν βαθύ πυρήνα σιωπής που διαχέεται στο κείμενο ή το ποίημα, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα να επιδέχεται πολλές και ποικίλες απαντήσεις. Και αυτό γιατί έχει να κάνει με πολλές μεταβλητές, όπως με τη διαφορετική οπτική και πολύ περισσότερο με τα διαφορετικά επίπεδα ανάγνωσης και εμπειρίας του καθενός και της καθεμιάς, και με το γεγονός μάλιστα πως τα θέματα είναι ιδιαίτερος ρευστά και ποικίλλουν.

Λέγοντας ερμηνεία τι πραγματικά εννοούμε;

Πρόκειται για τη διαδικασία απόδοσης νοήματος σε ένα λογοτεχνικό κείμενο βάσει της κειμενικής κατασκευής του, των στοιχείων του συγκεκριμένου και της υποκειμενικής πρόσληψης του αναγνώστη/-τρια. Μάλιστα, στον ερμηνευτικό διάλογο, προκειμένου να οδηγηθούμε στην παραγωγή της ερμηνείας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι και η συνομιλία με τις ερμηνευτικές εκδοχές/υποθέσεις των συναγνωστών. Και αυτό καθώς τα λογοτεχνικά έργα αναγιγνώσκονται συνήθως σε πολλά και διαφορετικά κάθε φορά επίπεδα, και επομένως επιδέχονται πολλαπλές και ποικίλες ερμηνείες. Βασικός στόχος του αναγνώστη/-τριας είναι η επανανοηματοδότηση του λογοτεχνικού κειμένου, κάτι που απαιτεί πέρα από το πρώτο επίπεδο ανάγνωσης και ερμηνείας και ένα βαθμό σύνδεσης με αυτό, γεγονός που έχει να κάνει με πληθώρα κριτηρίων που συνδράμουν στη διαμόρφωση της ερμηνείας, όπως το πολιτισμικό περιβάλλον, οι ιδεολογικές απόψεις ακόμη και το φύλο. Όλα αυτά συγκροτούν μια καθαρά υποκειμενική προσέγγιση, που σε συνδυασμό με την πρωτοτυπία, τη φαντασία στην ερμηνεία ενός κειμένου, αλλά και στα κειμενικά κριτήρια είναι ικανά να δώσουν το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Αξιολόγηση του ερμηνευτικού σχολίου (15 μονάδες)

Το ερμηνευτικό σχόλιο αξιολογείται σε τρία κυρίως επίπεδα:

α) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (ΜΟΝΑΔΕΣ 11)

Σχετικά με τον βαθμό της κατανόησης και της ερμηνείας αξιολογείται:

✓ Η σαφήνεια της διατύπωσης του ερωτήματος/θέματος, το οποίο σχετίζεται με τον βαθμό κατανόησης των ιδεών και του συναισθηματικού κλίματος του κειμένου και

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών / σχολ. έτος 2019-2020

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου

✓ Η αναγνωστική ανταπόκριση των μαθητών και μαθητριών στο ερώτημα/θέμα με την επαρκή τεκμηρίωση/υποστήριξη της απάντησης με τις σχετικές αναφορές/παραπομπές στο κείμενο.

Οι αναφορές στο κείμενο (ή σε συγκεκριμένους κειμενικούς δείκτες) αξιολογούνται στον βαθμό που υποστηρίζουν επιτυχώς την ερμηνευτική προσέγγιση του μαθητή ή της μαθήτριας.

β) ΓΛΩΣΣΑ/ΕΚΦΡΑΣΗ (ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Σχετικά με τη γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου αξιολογείται:

✓ Η σωστή/κατάλληλη χρήση της γλώσσας (ορθογραφία, στίξη, γραμματική, συντακτικό...), η χρήση του κατάλληλου λεξιλογίου-ορολογίας και η επίπτωση τυχόν γραμματικοσυντακτικών λαθών στην ερμηνευτική εκδοχή του μαθητή/της μαθήτριας.

γ) ΟΡΓΑΝΩΣΗ/ΔΟΜΗ (ΜΟΝΑΔΕΣ 2)

Σχετικά με την οργάνωση και τη δομή του ερμηνευτικού σχολίου αξιολογείται:

- Η αλληλουχία και η συνοχή του ερμηνευτικού σχολίου ως παραγόμενου κειμένου, ο κατάλληλος βαθμός κατανόησης των επιλογών του συγγραφέα (κειμενικοί δείκτες, συγκεκριμένο), σχετικά με την οργάνωση και τη δομή (π.χ. γλώσσα, τεχνική, ύφος, εκφραστικά σχήματα κ.λπ.) με παραδείγματα από το κείμενο.

Παρατήρηση: Το ερμηνευτικό σχόλιο αξιολογείται συνολικά ως προς τα παραπάνω κριτήρια. Απαραίτητη προϋπόθεση, βέβαια, είναι να είναι εμφανής σ' αυτό η κατανόηση/ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου, καθώς και η τεκμηριωμένη ανταπόκριση του μαθητή/τριας απέναντι στο ερώτημα/θέμα που διατυπώνει.

Βιβλιογραφία:

1. Φάκελος Υλικού
2. Οδηγίες ΙΕΠ, «Ενδεικτικές ερωτήσεις για την αξιολόγηση του πανελλαδικώς εξεταζόμενου μαθήματος Νέα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία»
3. Ρουμπρίκες αξιολόγησης (οδηγίες υπουργείου)

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών / σχολ. έτος 2019-2020

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΙΟΥ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ ΤΟΥ Ι.Ε.Π.1

Ερμηνευτικό Σχόλιο

Είναι ένα γραπτό σχόλιο, περιορισμένης έκτασης, που περιλαμβάνει την ανάπτυξη αφενός του βασικού, για τους/τις μαθητές/τριες, ερωτήματος/ θέματος του κειμένου και αφετέρου της ανταπόκρισής τους σε αυτό. Στο ερμηνευτικό σχόλιο, ο/η μαθητής/-τρια δεν περιορίζεται στο «τι λέει το κείμενο» αλλά επεκτείνεται στο «τι σημαίνει για τον/την ίδιον/-α». Με τη συγγραφή του ερμηνευτικού σχολίου, διευκολύνεται η ανάδυση του «εγώ» και «ελέγχεται» σύνθετα ο βαθμός εκπλήρωσης του γενικού και των ειδικότερων σκοπών διδασκαλίας του μαθήματος.

Παράδειγμα

ΝΑΝΤΙΑ ΔΟΥΛΑΒΕΡΑ

Το σπíti

Σάμπως θα τον κοιτάγε και κανείς
-τους ήξερε κι από χθες!-
ούτε θρησιεία υποληπτόταν
όσο για τα ιδρύματα
οι διοικητές θα τα έτρωγαν,
δεν ήξερε αυτός;

Όχι, ούτε ανήψια, ούτε μοναστήρια
ούτε ιδρύματα

στην τύχη του θα το άφηνε
να ρημάξει.

Μπερδεμένο
ανεμοίραγο
να σφάζονται τα ξαδέρφια
στα μαδέρια του.

(Ν. Δουλαβέρα, *Μεσοτοιχία*, εκδ. Μελάνι,
Αθήνα 2018, σ. 34)

Θέμα - Ερώτημα - Ερώτηση:

1.α. Θέμα του ποιήματος είναι, κατά τη γνώμη μου, η πρόθεση του πρωταγωνιστή να εκδικηθεί τους απογόνους του.

1.β. Το θέμα στο οποίο, κατά τη γνώμη μου, αναφέρεται το ποίημα είναι οι εχθρικές ενδοοικογενειακές σχέσεις.

2.α. Το ερώτημα που, κατά τη γνώμη μου, θέτει το ποίημα είναι γιατί ο πρωταγωνιστής του ποιήματος πήρε την απόφαση να μη διευθετήσει την κληρονομιά του;

2.β. Το ερώτημα που κατά, τη γνώμη μου, υποβάλλει το ποίημα είναι γιατί ο άνθρωπος επιζητεί ορισμένες φορές την ενδοοικογενειακή έχθρα.

Μας αφορούν τα 1β και 2β, όχι τα 1α και 2α.

¹ =Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών / σχολ. έτος 2019-2020

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου

ΚΕΙΜΕΝΟ 3 (λογοτεχνικό κείμενο)

Το ποίημα «Το μαχαίρι» του Τάσου Πορφύρη (γεν.1931) δημοσιεύτηκε στο περιοδικό *Μανδραγόρας*, τχ.60/Απρίλιος 2019, σελ.4.⁵

ΤΟ ΜΑΧΑΙΡΙ

Τούτο το μαχαίρι είναι γερά μπηγμένο
Στα πλευρά μου ανάμεσα
Καμπουριάζω απ' τον πόνο
Παραμιλώ απ' τον πόνο
Δεν μπορώ να ρίξω ένα ρούχο πάνω μου
Δεν μπορώ να βγάλω το μαχαίρι ή

Να το σπρώξω βαθύτερα
Βολεύτηκα επί πλέον προσέχω
Πώς κάθομαι πού στένω πώς
Κοιμάμαι μα ποιος ενδιαφέρεται;
Ο καθένας αγκαλιά με την πληγή του.

⁵Υπενθυμίζεται ότι το λογοτεχνικό κείμενο δεν έχει απαραίτητα νοηματική συνάφεια με τα μη λογοτεχνικά κείμενα

ΘΕΜΑ Γ' (15 μονάδες)

Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος (Κείμενο 3); Ποια είναι η άποψή σου για τον τρόπο που το αντιμετωπίζει το ποιητικό υποκείμενο; (100-150 λέξεις)

➤ Σχόλια:

Στην παραπάνω εκφώνηση διακρίνουμε τρία ζητούμενα, που μπορούν να αποτελέσουν κι έναν οδηγό για τη δομή της απάντησης:

1. Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος;
2. Με ποιον τρόπο το αντιμετωπίζει [=το θέμα] το ποιητικό υποκείμενο;
3. Να σχολιάσω τον τρόπο του ποιητικού υποκειμένου.

5.2. Παραδείγματα βαθμολόγησης

Α.

Το κείμενο αναφέρεται στις δυσμενείς καταστάσεις και στα προβλήματα που επικρατούν στην ζωή του ατόμου. Ειδικότερα, προσπαθεί ο καθένας να ανταπεξέλθει στις συνθήκες αυτές, χωρίς να κοιτάει τα προβλήματα των άλλων αλλά αντικρίζοντας μόνο τα δικά τους. Επίσης, χρησιμοποιεί τον όρο μαχαίρι. Τον χρησιμοποιεί γιατί θέλει τονίσει πως τα προβλήματα αυτά που έχουν είναι επώδυνα. Επιπλέον προσπαθεί να θίξει την αδιαφορία των ανθρώπων. Όλοι είναι αγκαλιά με την πληγή τους που προκάλεσε το μαχαίρι. Δηλαδή με τα σοβαρά, οδυνηρά προβλήματα. [8ο λ]

Βαθμολόγηση

Ως προς την κατανόηση κινείται σε ένα οριακά καλό επίπεδο, έχει κατανοήσει το θέμα, τον βασικό συμβολισμό (μαχαίρι – τραύμα) και το συναισθηματικό κλίμα καθώς επίσης και επί μέρους πτυχές του κειμένου. Η τεκμηρίωση του ερμηνευτικού σχολίου είναι επαρκής ενώ η συνοχή του κειμένου παρουσιάζει ελλείψεις. Δεν τηρεί το όριο των λέξεων. Βαθμολογία: 08

B.

«Το μαχαίρι» του Τάσου Πορφύρη είναι ένα ποίημα που ανήκει στη μοντέρνα ποίηση και πραγματεύεται το ζήτημα του πόνου, ο οποίος προέρχεται από μια πληγή. Με μία αναλογία, στην οποία παρομοιάζεται το μαχαίρι με την πληγή, ο ποιητής ξεκινάει με την ύπαρξη του μαχαιριού ανάμεσα στα πλευρά του («Τούτο... ανάμεσα»). Στη συνέχεια, μέσω επαναλήψεων («απ' τον πόνο» «δεν μπορώ να») και μιας αντίθεσης («να βγάλω, να σπρώξω») γίνεται εμφανής ο μεγάλος πόνος του πληγωμένου, ο οποίος καμπουριάζει και παραμιλάει για να μπορέσει να τον αντέξει. Μάλιστα, βρίσκεται σε μία ενδιάμεση κατάσταση, κατά την οποία ούτε μπορεί να αφαιρέσει τον πόνο για να επουλωθεί η πληγή ούτε ωστόσο να τον κάνει χειρότερο («Δεν μπορώ να βγάλω... βαθύτερα»). Τέλος, ο πληγωμένος μαθαίνει να ζει μ' αυτό, συνηθίζοντάς το, και βOLEύεται, όπως και πολλοί άλλοι. Το ποιητικό υποκείμενο, ενώ αρχικά ενοχλείται από την ύπαρξη του «μαχαιριού», βρίσκεται σε αδιέξοδο και εν τέλει κρατάει παθητική στάση και το δέχεται στη ζωή του. Η προσωπική μου άποψη είναι ότι, μολονότι είναι δύσκολο και επίπονο να βγει από αυτό το αδιέξοδο οφείλει να το προσπαθήσει περαιτέρω, καθώς έτσι οδηγείται στη μιζέρια, κάνοντας τον πόνο πλέον θέλγητρο. [187 λ]

Βαθμολόγηση

Ως προς τον βαθμό κατανόησης του κειμένου παρατηρείται ένα καλό επίπεδο ερμηνείας σχετικά με το συναισθηματικό κλίμα και τον βασικό συμβολισμό. Αναφέρεται στις βασικές ιδέες του κειμένου και τεκμηριώνει την απάντησή του σε αρκετές παραπομπές αλλά δεν είναι σε όλα τα σημεία σαφής η διασύνδεση των κειμενικών δεικτών με το νόημα που τους αποδίδει ο ίδιος/η ίδια. Βαθμολογία: 12

6. KEIMENA

6.1. Για βαθμολόγηση

[Charles Simic: Αμερικανός ποιητής γεννημένος το 1938 στην πρώην Γιουγκοσλαβία (Βελιγράδι). Είναι ένας απ' τους σημαντικότερους και πιο δημοφιλείς εκπροσώπους της σύγχρονης αμερικανικής ποίησης]

ΤΣΑΡΛΣ ΣΙΜΙΚ

Επικών διαστάσεων κούρασή μου

Μου αρέσει όταν

Ο Αχιλλέας

Σκοτώνεται

Και ακόμη και ο φίλος του Πάτροκλος –

Και εκείνος ο θερμοκέφαλος Έκτορας –

Και ολόκληρη Ελλήνων και Τρώων

Η Χρυσή Νεολαία

Λίγο πολύ

Με έμπειρο τρόπο σφαγιάζονται

Ωστε τελικά επικρατεί

Ειρήνη και ησυχία

(Έχοντας οι θεοί προσωρινά

Σκάσει)

Μπορεί να ακούσει κανείς

Ένα πουλί να τραγουδά

Και μια κόρη να ρωτά τη μητέρα της

Αν μπορεί να πάει στο πηγάδι

Και βεβαίως μπορεί

Από εκείνο το υπέροχο μικρό μονοπάτι

Που περνά

Από τον ελαιώνα

(μετάφραση Γ. Χουλιάρη, Χάρτης, τ. 12, Δεκ. 2019)

Ποιο είναι το θέμα του ποιήματος; Ποια είναι η άποψή σου για τον τρόπο που το αντιμετωπίζει το ποιητικό υποκείμενο; (100-150 λέξεις)

1.α. Το θέμα που, κατά τη γνώμη μου, θίγει το ποίημα είναι το κατά πόσο ο πόλεμος αποτελεί αναγκαστικό αίτιο, προκειμένου να επέλθει τελικά η ειρήνη. Μολονότι στην αρχή φαίνεται πως ο σφαγιασμός των μεγάλων προσωπικοτήτων που ηγούνται του πολέμου («Αχιλλέας, Πάτροκλος, Έκτορας») καθώς και των υπολοίπων στρατιωτών («Η Χρυσή Νεολαία»), αποτελεί τη μόνη λύση, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ειρήνη, το ποιητικό υποκείμενο θέτει τον παράγοντα της χρονικής διάρκειας αυτής («Προσωρινά»). Πράγματι, ο θάνατος των αντιμαχόμενων παρατάξεων επιφέρει εικόνες ησυχίας και γαλήνης («Ένα πουλί τραγουδά», «Μια κόρη να ρωτά τη μητέρα»), ωστόσο η διάρκεια αυτών είναι ελάχιστη και δεν αποτελεί μια μόνιμη κατάσταση. Συμμερίζομαι την άποψη του ποιητικού υποκειμένου,

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών / σχολ. έτος 2019-2020

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου

εφόσον ύστερα από τις μεγάλες συγκρούσεις ακολουθεί μια ανάπαυλα στις αντιμαχίες, η οποία επισφραγίζεται με συμφωνίες και σύμφωνα. Ωστόσο, η επιδερμική οικοδόμηση της ειρήνης γίνεται φανερή μόλις «Οι θεοί μιλήσουν και πάλι» και δημιουργηθούν καινούριες συνθήκες εμπλοκής. [145] [Χρ.]

1.β. Κατά την άποψή μου, το θέμα του κειμένου είναι η ψυχική κατάσταση που δημιουργεί ο πόλεμος στους ανθρώπους. Η στάση του ποιητικού υποκειμένου, δηλαδή η εκδήλωση χαράς προς τον θάνατο ορισμένων ανθρώπων, αφού αυτός θα επιφέρει ένα καθεστώς ειρήνης, αλλά και ο τίτλος του κειμένου (: *Επικών διαστάσεων κούρασή μου*) κάνει φανερή την ψυχική ζημιά που έχει υποστεί το ποιητικό υποκείμενο από τον πόλεμο. Διακρίνεται μάλιστα και μια ειρωνεία από μεριάς του προς τον πόλεμο («με έμπειρο τρόπο σφαγιάζονται», «Έχοντας οι θεοί προσωρινά/ Σκάσει»), σαν να θεωρεί άσκοπη όλη αυτή την αιματοχυσία και να αναμένει το τέλος της, ώστε να μπορέσει να ευχαριστηθεί την ειρηνική καθημερινότητα, στην οποία φαίνεται να δίνει μεγάλη αξία («Ωστε τελικά επικρατεί ειρήνη και ησυχία», Μπορεί να ακούσεις.. να τραγουδά»). [124] [Κλ]

➤ Σχόλια:

1. Για το 1.α.

α. Σχολιασμός

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΧΟΛΙΑ
Το θέμα που, κατά τη γνώμη μου, θίγει το ποίημα είναι το κατά πόσο ο πόλεμος αποτελεί αναγκαστικό αίτιο, προκειμένου να επέλθει τελικά η ειρήνη. Μολονότι στην αρχή φαίνεται πως ο σφαγιασμός των μεγάλων προσωπικοτήτων που ηγούνται του πολέμου («Αχιλλέας, Πάτροκλος, Έκτορας») καθώς και των υπολοίπων στρατιωτών («Η Χρυσή Νεολαία»), αποτελεί τη μόνη λύση, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η ειρήνη, το ποιητικό υποκείμενο θέτει τον παράγοντα της χρονικής διάρκειας αυτής («Προσωρινά»). Πράγματι, ο θάνατος των αντιμαχόμενων παρατάξεων επιφέρει εικόνες ησυχίας και γαλήνης («Ένα πουλί τραγουδά», «Μια κόρη να ρωτά τη μητέρα»), ωστόσο η διάρκεια αυτών είναι ελάχιστη και δεν αποτελεί μια μόνιμη κατάσταση. Συμμερίζομαι την άποψη του ποιητικού υποκειμένου, εφόσον ύστερα από τις μεγάλες συγκρούσεις ακολουθεί μια ανάπαυλα στις αντιμαχίες, η οποία επισφραγίζεται με συμφωνίες και σύμφωνα. Ωστόσο, η επιδερμική οικοδόμηση της ειρήνης γίνεται φανερή μόλις «Οι θεοί μιλήσουν και πάλι» και δημιουργηθούν καινούριες συνθήκες εμπλοκής. [145] [Χρ.]	- Η διατύπωση που υπάρχει παραπέμπει περισσότερο σε ερώτημα παρά σε θέμα [: το θέμα ... αφορά τη σχέση ειρήνης πολέμου] - Υποστηρίζει ότι το π.υ. έχει την εξής αντιμετώπιση: το π.υ. θεωρεί ως μόνη λύση για να επέλθει ειρήνη το τέλος του πολέμου, αλλά θεωρεί πως η ειρήνη δεν θα είναι μόνιμη. - Σχολιάζει την αντιμετώπιση του π.υ.: συμφωνεί με την άποψη που εκφράζει το π.υ. και την ενισχύει με μια παράφραση στίχου του ποιήματος

β. Ας θυμηθούμε τα κριτήρια:

1. Κατανόηση και ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου: Θεωρώ ότι έχει καταλάβει «τι λέει» το ποίημα και ερμηνευτικά κινείται σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο

2. Κειμενικοί δείκτες και στοιχεία συγκεκριμένου: χρησιμοποιεί τα κειμενικά στοιχεία εύστοχα, για να στηρίξει την ερμηνεία

3. Οργάνωση και γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου: ο λόγος εξαιρετικός

Βαθμός: 14

1. Για το 1.β.

α. Σχολιασμός

ΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΧΟΛΙΑ
Κατά την άποψή μου, το θέμα του κειμένου είναι η ψυχική κατάσταση	- Διατύπωση θέματος ακριβής

Βαλλιάνειο Λύκειο Κεραμειών / σχολ. έτος 2019-2020

Νεοελληνική Λογοτεχνία Γ' Λυκείου

που δημιουργεί ο πόλεμος στους ανθρώπους. Η στάση του ποιητικού υποκειμένου, δηλαδή η εκδήλωση χαράς προς τον θάνατο ορισμένων ανθρώπων, αφού αυτός θα επιφέρει ένα καθεστώς ειρήνης, αλλά και ο τίτλος του κειμένου (: <i>Επικών διαστάσεων κούρασή μου</i>) κάνει φανερή την ψυχική ζημιά που έχει υποστεί το ποιητικό υποκείμενο από τον πόλεμο. Διακρίνεται μάλιστα και μια ειρωνεία από μεριάς του προς τον πόλεμο («με έμπειρο τρόπο σφαγιάζονται», «Έχοντας οι θεοί προσωρινά/ Σκάσει»), σαν να θεωρεί άσκοπη όλη αυτή την αιματοχυσία και να αναμένει το τέλος της, ώστε να μπορέσει να ευχαριστηθεί την ειρηνική καθημερινότητα, στην οποία φαίνεται να δίνει μεγάλη αξία («Ωστε τελικά επικρατεί ειρήνη και ησυχία», <i>Μπορεί να ακούσεις.. να τραγουδάς</i>). [124] [Κλ]	και σαφής - Υποστηρίζει ότι το π.υ.: χαίρεται με τον θάνατο κάποιων, αφού θα έλθει η ειρήνη· δηλώνει την ψυχική ζημιά που έχει υποστεί· θεωρεί άσκοπη την αιματοχυσία· θέλει να έχει τη δυνατότητα να ζήσει την ειρηνική καθημερινότητα. - Σχολιάζει τη στάση του π.υ.: ειρωνική προς τον πόλεμο· αξιακή ως προς την ειρήνη
---	---

β. Με βάση τα κριτήρια:

1. Κατανόηση και ερμηνεία του λογοτεχνικού κειμένου: Θεωρώ ότι έχει καταλάβει «τι λέει» το ποίημα έχει πιάσει το συναισθηματικό κλίμα του ποιήματος
 2. Κειμενικοί δείκτες και στοιχεία συγκεκριμένου: χρησιμοποιεί τα κειμενικά στοιχεία εύστοχα, για να στηρίξει την ερμηνεία
 3. Οργάνωση και γλωσσική έκφραση του ερμηνευτικού σχολίου: ο λόγος εξαιρετικός
- Βαθμός: 15

6.2. Για ερμηνευτικό σχόλιο και βαθμολόγηση

ΒΑΓΙΑ ΚΑΛΦΑ

Δεν είμαι χρήσιμη στο έθνος μου

δεν είμαι χρήσιμη
στο έθνος μου
δεν έχω παιδιά
να τα πάω στην παρέλαση
να τους μάθω ιστορία
και τον ύμνο
πώς προφέρονται οι λέξεις
«περηφάνια» «καθαρότητα»
«ήρωες»
«φυλή»

τα ωάριά μου
συντρίβονται στη λεκάνη
και σκορπίζουν

κι εκείνα
που μου γεννάει το μολύβι
—σωστά εξαμβλώματα—
έχουν εκπαιδευτεί από νωρίς
στην προδοσία

(ηλεκτρονικό περιοδικό Αποικία, 14.8.2017)

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Ποιο είναι το ερώτημα που, κατά τη γνώμη σας, υποβάλλει το ποίημα; Ποια απάντηση δίνει το ποιητικό υποκείμενο; Να τη σχολιάσετε (λέξεις 140-160) (μονάδες 15)

ΤΑΣΙΑ BENETH

ΤΩΝ ΨΥΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΘΩΩΝ

Ήμουν στη βρύση κι έπλενα -έλεγε η μεγάλη η γιαγιά.

Κι εκεί, στο πουρνάρι, φανερώθηκε —μέρα μεσημέρι! Όμορφη, να της πάρεις το κεφάλι! Φόραγε ένα φουστάνι άσπρο, μακρύ, και στέκονταν! Δεν πάταγε στη γη, στέκονταν! Κι όντας χαμογέλασε, βγήκε απ' το στόμα της ένα φως λαμπρό, που θαμπώθηκε ο τόπος όλος!

«Ε, καλά ... Κι εμείς τώρα γιατί δε 'βλέπουμε;» αμφισβητούσε η εγγονή της.

«Πού ξέρω; Για, ήταν αθώς ο κόσμος τότες, κι 'έβγαιναν'...»

Για ίσως, παρακαντήλα δυνατός και καυτός ήλιος

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Να παρουσιάσεις τη συναισθηματική κατάσταση της αφηγήτριας, όπως αυτή εμφανίζεται στο διήγημα. Εννοείται ότι η γνώμη σου είναι ανάγκη να στηριχθεί σε δείκτες του κειμένου.

[illegible]

